

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ
ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні вченої ради НДІ ВПЗ імені
академіка В.В. Сташиса НАПрН України
протокол № 11 від 13.09.2024 р.

СИЛАБУС

ФІЛОСОФІЯ

ВИКЛАДАЧІ	
<i>Триняк Майя Вікторівна</i> , доктор філософських наук, професор	
Контактний телефон	+38 (057) 700-65-81 (роб.)
E-mail	Maya1973Trynyak@gmail.com
Назва освітньо-наукової програми	Право
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 Право, 081 Право
Статус дисципліни	Дисципліна циклу загальної підготовки обов'язкової компоненти, викладається у I-му семестрі I курсу в обсязі 6 кредитів
МОВА ВИКЛАДАННЯ	Українська
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Консультації навчальної дисципліни відбуваються: <i>аудиторні консультації</i> – аудиторія № 403 згідно з графіком консультацій; <i>онлайн консультації</i> – через Zoom за попередньою домовленістю з викладачем. Для погодження часу он-лайн консультації слід писати Триняк М.В. на електронну пошту Maya1973Trynyak@gmail.com

	<p>або телефонувати за номером +38 057 715-62-08.</p> <p>Пропуск занять: Для відпрацювання пропущених занять, узгодження виду відпрацювання та ін. питань слід звернутись до Триняк М.В. на електронну пошту Maya1973Trynyak@gmail.com</p>
ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	<p>Під час вивчення цього курсу, здобувачі погоджуються виконувати загальноприйняті вимоги та дотримуватися принципів академічної доброчесності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати всі завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб; - надавати для оцінювання лише результати власної роботи; - уникати плагіату у будь-якому з його проявів; - не вдаватися до кроків, що можуть у нечесний спосіб покращити власні результати навчання чи погіршити/покращити результати інших здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.
МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	<p>Метою навчальної дисципліни є реалізація світоглядної, методологічної, аксіологічної та культурологічної функцій філософії та забезпечення здобувачам оволодіння сучасним філософським гуманітарним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної та професійної сфери діяльності; формування філософської культури та поглиблення рефлексії у прийнятті особистісних і професійних рішень; поглиблення і систематизація знань з епістемологічних, метафізичних і етичних питань, а також закономірностей розвитку основних напрямків комплексу наук про життя; знань з історії філософії та теорії пізнання; розвиток уміння формулювати узагальнюючі судження філософського характеру.</p>
ФОРМАТ КУРСУ	Форма навчання – денна / заочна.
ФОРМИ І ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	Види навчальних занять: лекції, семінарські, індивідуальна робота, індивідуальні консультації, елементи дистанційного навчання, проміжний та підсумковий контроль.
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА	- допомога у підготовці та оприлюдненні наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз,

	<p>рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection; - допомога у підготовці та оприлюдненні наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;</p> <p>– підготовка до участі у міжнародних наукових, науково-практичних філософських конференціях, форумах, конгресах, підготовка тез виступу;</p> <p>– виступ на всеукраїнських наукових конференціях, засіданнях круглих столів, конгресах, форумах, семінарах молодих вчених з науковою доповіддю (повідомленням) у межах тематики навчальної дисципліни та публікація тез наукової доповіді або наукової статті за результатами виступу;</p> <p>– вивчення додаткових джерел щодо організації і проведення наукових досліджень та розв’язання наукознавчих проблем;</p> <p>– участь у інших різноманітних наукових заходах, тематикою яких є, зокрема, філософська проблематика ;</p> <p>– написання наукових есе, рефератів, наукових оглядів, контрольних робіт, статей та тез наукових доповідей з окремих наукознавчих проблем;</p> <p>– інші форми індивідуальної роботи за узгодженням з викладачем.</p>
ФОРМИ КОНТРОЛЮ	Підсумковий контроль – у формі екзамену
ПРЕРЕКВІЗИТИ	Історія, психологія, соціологія, етика, естетика, релігієзнавство, культурологія, логіка, теорія держави та права.
НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ	Мультимедійне обладнання, комп’ютерне забезпечення з виходом в мережу Інтернет
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	<p>За результатами освоєння навчальної дисципліни повинен продемонструвати такі результати навчання</p> <p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання основних парадигм філософствування; - знання основних підходів до обґрунтування сутності пізнавального процесу; - знання основних історичних підходів до аналізу, синтезу й абстрагування інформації; - знання базових правил та підходів до формулювання й обґрунтування власних життєвих та світоглядних позицій; - знання критичної функції філософії і уміння реалізувати її на практиці; - знання підходів до осмислення сутності

	<p>людини в історії розвитку філософського знання;</p> <ul style="list-style-type: none"> -знання сутності особистості та її біо-психо-соціальної природи; -знання основних принципів кореляції сутності людини і способів розуміння її прав і обов'язків. -знання особливостей взаємозв'язку науки з сучасними соціальними і правовими проблемами. -знання основ сучасної гносеології й епістемології; - знання основних форм наукового пізнання та уміння здійснювати переходи від емпіричного рівня пізнання до теоретичного; - знання основних форм фіксації знань і уміння здійснювати формалізацію знанневих форм; - знання основ герменевтики та уміння застосовувати їх на практиці; - знання основ системного підходу до дослідження соціокультурної реальності. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - транслювати й екстраполювати надбання філософів-класиків на предметно-практичну діяльність ; - критичного усвідомлювати себе як особистість конкретно-історичного етапу розвитку суспільства; - аргументовано обґрунтовувати свої світоглядні позиції на підставі історико-філософських зразків; - синтезувати нові знання на підставі історико-філософського досвіду; - розрізняти основні підходи до розуміння соціальних інститутів; - взаємодоповнювати й застосовувати методи наукового дослідження у правовій сфері; - виявляти основні детермінанти реалізації свободи й відповідальності особистості; - орієнтуватися у динаміці суспільних процесів. 	
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ		
Змістовний блок I: Історія філософії як основа філософсько-методологічної культури: від міфології до Відродження		
Лекція	<i>ТЕМА № 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві.</i>	2
Семінарське заняття 1	Поняття світогляду: структура, історичні типи.	2
Лекція	<i>ТЕМА № 2. Стародавня філософія.</i>	2
Семінарське	Давньоіндійська та давньокитайська філософія. Антична філософія.	2

	заняття 2		
	Лекція	ТЕМА № 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.	4
	Семінарське заняття 3	Апологетика, патристика, схоластика. Гуманізм, неоплатонізм та натурфілософія Відродження.	2
Змістовний блок II: Західноєвропейська філософія XVII – XVIII ст.			
	Лекція	ТЕМА № 4. Філософська думка епох Нового часу та Просвітництва.	4
	Семінарське заняття 4	Емпіризм та раціоналізм. Філософія французького Просвітництва.	2
	Лекція	ТЕМА № 5. Німецька класична філософія: І.Кант та І.Фіхте.	2

	Семінарське заняття 5	Коперніканський переворот І. Канта у філософії. Реал-ідеалізм І.Фіхте.	2
	Лекція	ТЕМА № 6. Німецька класична філософія: Г. Гегель та Л. Фейєрбах.	4
	Семінарське заняття 6	Концепція абсолютного духу Г.Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.	2
Змістовний блок III: Посткласична філософія.			
	Лекція	ТЕМА № 7. Ірраціоналізм у філософії як нова духовна орієнтація	2
	Семінарське заняття 7	Філософія А.Шопенгауера та Ф.Ніцше.	2
	Лекція	ТЕМА № 8. Психоаналіз. Інтуїтизм. Прагматизм. Герменевтика.	2
	Семінарське заняття 8	Особливості філософувань З.Фрейда, А.Бергсона, Г.Пірса, Д.Джемса, Д.Дьюї. Д.Шлейєрмахера, Г.Гадамера, П.Рікера.	2
	Лекція	ТЕМА № 9. Особливості сучасного екзистенціалізму. Феноменологічна філософія. Аналітична філософія.	4
	Семінарське заняття 9	Особливості філософувань С. К'єркегора, Ж.-П.Сартра, К. Ясперса, А. Камю. Е. Гуссерля.	2
Змістовний блок IV: Вітчизняна філософська думка. Теоретична філософія.			
	Лекція	ТЕМА № 10. Українська філософія.	4
	Семінарське заняття 10	Онтологія, кордоцентризм, учення про “сродну” працю Г.С.Сковороди.	2
	Лекція	ТЕМА № 11. Філософська антропологія.	4
	Семінарське заняття 11	Сучасні філософські концепції антропології людини: екзистенціалістська, фрейдистська, марксистська	2
	Лекція	ТЕМА № 12. Філософія свідомості. Філософія науки та культури.	2
	Семінарське заняття 12	Поняття свідомості, її структура, концепції походження. Рівні суб'єктивної організації свідомості: індивід, колектив, суспільство.	2
УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
	Форми освітнього процесу,	1-й семестр	2-й семестр

які передбачають оцінювання здобувача			
<i>Аудиторна робота</i>		30	-
<i>Індивідуальні завдання</i>		20	
<i>Контрольні заходи</i>	Підсумковий контроль у формі екзамену	50	-
Разом: 100			-
ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Види занять	Кількість балів відповідно до виду заняття (за один вид заняття)	Критерії оцінювання	
<i>Семінарські заняття під час аудиторної роботи</i>	5	відмінний рівень засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки	
	4	добре засвоєння матеріалу з теми, але є не значні помилки	
	3	задовільний рівень засвоєння матеріалу з теми, суттєві і у значній кількості помилки	
	2	поганий рівень засвоєння матеріалу з теми, значна кількість недоліків	
	1	мінімальний рівень засвоєння матеріалу з теми, але достатній для оцінювання	
	0	поверхневий рівень засвоєння матеріалу з теми, велика кількість помилок	
<i>Індивідуальні завдання</i>	9-10	глибоке знання проблем, пов'язаних із темою завдання (дослідження), вільне володіння матеріалом, вміння самостійно і творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні висновки	
	7-8	в роботі розкрито основні положення теми завдання (дослідження), але є деякі неточності у викладеному матеріалі, теоретичні поняття недостатньо підтверджені фактичними даними	
	5-6	основні положення теми завдання (дослідження) розкрито, але деякі питання висвітлено не в повному обсязі та не має підтвердження теоретичних понять фактичними даними, відсутній творчий підхід до дослідження	
	3-4	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, з великою кількістю суттєвих помилок, відсутні самостійні висновки	
	1-2	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, взагалі відсутні висновки, вбачається доволі слабке знання предмету дослідження	

	0	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, вбачається відсутність самостійності дослідження
- підсумковий контроль у формі екзамену	50	- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у науково-дослідній роботі
	40	- достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей; - здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для науково-дослідної роботи
	30	- знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для науково-дослідної роботи; - помилки у відповіді на іспиті за наявності уявлення про шляхи їх самостійного усунення
	20	- знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для науково-дослідної роботи; - помилки у відповіді на іспиті при відсутності уявлення про шляхи їх самостійного усунення
	10	- прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті
	0	- відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - відсутність очікуваних результатів навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Інституті	Рівень компетентності
A	ВІДМІННО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має всебічні знання в межах вимог навчальної програми, уміє формулювати висновки на основі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську	5	90-100	Високий

	позицію. Володіє методологією наукового пізнання, творчої діяльності, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.			
В	ДУЖЕ ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії добре володіє вивченим матеріалом з дисципліни в межах вимог навчальної програми, намагається формулювати світоглядні та методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію. Володіє методологією наукового пізнання, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань. Водночас відповідь має певні неточності.	4	80-89	Достатній
С	ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії виявляє знання в межах вимог навчальної програми. Робить спроби формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань. Уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за зразком. Водночас відповідь є недостатньо осмисленою, має помилки і неточності.		70-79	
Д	ЗАДОВІЛЬНО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює частину навчального матеріалу і виявляє здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки.	3	65-69	Середній
Е	ДОСТАТНЬО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, відтворює значну його частину на репродуктивному рівні. Відповідь		60-64	

	має суттєві помилки.			
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО (з можливістю повторного складання семестрового контролю). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює незначну частину навчального матеріалу виявляє слабку здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.	2	35-59	Низький
F	НЕЗАДОВІЛЬНО (з повторним обов'язковим вивченням залікового кредиту). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.		34 і менше	
Орієнтовний перелік питань до екзамену	<p align="center">ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, складові та типологія світогляду. Світогляд і філософія. 2. Характерні риси філософського мислення. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії. 3. Історико-філософський процес: поняття, природа, типологія. Східний і західний способи філософствування. 4. Людина як предмет філософського аналізу. 5. Проблема походження філософії. Особливості міфології як історично першої форми світогляду. 6. Наукові погляди на природу людини: антропологічні, соціологічні, психологічні теорії. Межі науки у вивченні людини. 7. Структура та функції філософського знання. 8. Канонічні джерела, світоглядні ідеї та філософські школи Стародавньої Індії. 9. Канонічні джерела, світоглядні ідеї та філософські школи Стародавнього Китаю. 10. Розвиток ідей в античній натурфілософії. 11. Ідеї та представники високої класики в розвитку античної філософії: Сократ, Платон та Арістотель. 12. Радикальні зміни у світогляді при переході від античності до середньовіччя. 13. Місце філософії в духовному житті середньовіччя. 14. Роль християнської патристики у формуванні ідейних засад середньовічного світобачення. 15. Схоластика і містика як провідні напрями середньовічної 			

	<p>філософії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 16. Загальні особливості духовної атмосфери в епоху Відродження. Напрями, ідеї та представники філософії Відродження. 17. Панорама соціокультурних та духовних процесів у Європі Нового часу та особливості розвитку філософії. 18. Методологічні пошуки Ф.Бекона та Р.Декарта. 19. Б. Спіноза та Г.Лейбніц – тотожність і відмінність їх вчень про субстанцію. 20. Філософія Просвітництва. 21. Місце німецької класичної філософії в історії новоевропейської філософії. 22. Вихідні ідеї філософії І. Канта – засновника німецької класичної філософії. 23. Розвиток ідей у німецькій класичній філософії після І.Канта. 24. Філософія Г.Гегеля: вчення про Абсолютну ідею: система філософії Гегеля; діалектична логіка 25. “Антропологічний принцип” у філософії Л.Фейєрбаха. 26. Ірраціоналізм та позитивізм як альтернативи розвитку некласичної філософії ХІХ ст. 27. Філософія А. Шопенгауера. 28. Філософія Ф. Ніцше. 29. Філософія С. К’єркегора. 30. «Філософія існування» К. Ясперса. 31. Проблема сутності і існування людини. Екзистенціальні і історичні дихотомії людини. 32. Неогуманізм. 33. Проблема «свободи» у філософії Ж.-П. Сартра та «Філософія абсурду» А. Камю. 34. Іманентність і трансцендентність людини. 35. Християнський екзистенціалізм М. Бердяєва. 36. Філософська антропологія Макса Шелера і Гельмута Плеснера. 37. Особа у філософських концепціях сучасності. Особа і особистість. 38. Релігійна філософія. 39. Свобода - сутність, прагнення і право особи. 40. Єдність віри і знання в неотомізмі. 41. Основні підходи до розуміння суспільства. 42. Християнський еволюціонізм П. Тейяра де Шардена. 43. Суспільство як саморозвинена система. 44. Загальні риси та провідні школи пізньої античної філософії. 45. Теоцентризм екзистенціалізму Г. Марселя. 46. Суспільство і особистість. 47. «Одномірна людина» Г. Маркузе. 48. Теоретичні моделі суспільства у сучасній філософії: натуралістична, теологічна, технологічного детермінізму, матеріалістична, ідеалістична, культурологічна тощо. 49. Е. Фромм: бути людиною. 50. Діалектика як вчення про розвиток. Принципи, категорії, закон и діалектики. 51. Філософська думка в культурі Київської Русі. 52. Розвиток філософії України ХІV-ХVІІ ст. 53. Філософські ідеї Г.Сковороди.
--	---

	<p>54. Філософські ідеї XIX –XX ст.: О. Потебня, Т.Шевченко, П.Куліш, І. Франко, І.Винниченко, Д.Донцов та ін.</p> <p>55. Сучасна українська філософія: М. Попович, В. Горський, В. Малахов, С. Кримський, Л. Гузар та ін.</p> <p>56. Поняття пізнання та його змістові складові.</p> <p>57. Види пізнання та їх взаємозв'язок.</p> <p>58. Рівні та форми пізнання.</p> <p>59. Проблема істини в пізнанні.</p> <p>60. Проблема буття в історії філософії. Основні форми буття.</p> <p>61. Людина як предмет філософського аналізу.</p> <p>62. Наукові погляди на природу людини: антропологічні, соціологічні, психологічні теорії. Межі науки у вивченні людини.</p> <p>63. Матерія та рух. Простір і час. Соціальний простір та соціальний час як форми буття людей у культурі.</p> <p>64. Проблема сутності і існування людини. Екзистенціальні і історичні дихотомії людини.</p> <p>65. Свідомість: поняття, структура. Суспільна свідомість.</p> <p>66. Іманентність і трансцендентність людини.</p> <p>67. Діалектика як вчення про розвиток. Принципи, категорії, закон и діалектики.</p> <p>68. Самоцінність людського життя. Сенс життя.</p> <p>69. Правова держава. Громадянське суспільство.</p> <p>70. Поняття пізнання та його змістові складові.</p> <p>71. Свобода - сутність, прагнення і право особи.</p> <p>72. Види пізнання та їх взаємозв'язок.</p> <p>73. Рівні та форми пізнання.</p> <p>74. Проблема істини в пізнанні.</p> <p>75. Теоретичні моделі суспільства у сучасній філософії: натуралістична, теологічна, технологічного детермінізму, матеріалістична, ідеалістична, культурологічна тощо.</p> <p>76. Суспільство і особистість.</p>
<p>Рекомендована література (основна, допоміжна)</p>	<p>Основна:</p> <p>1. Філософія: Підручник/ Данільян О.Г., Дзьобань О. П.– Харків: Право, 2019. – 432 с. https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/filosofiya11</p> <p>2. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf</p> <p>3. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія; [переклад з німецької Вахтанга Кебуладзе].Київ: Дух і літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2019. — 536 с. https://duh-i-litera.com/bookstore/filosofija</p> <p>4.Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%B%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D</p>

[0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf](#)

5. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 202 . – с. <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12924/3/%D0%A4%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%281%29.pdf>

6. Maya Trynyak, Oksana Yakymchuk Moral Paradoxes of Emerging Technologies in the Education Sector. Philosophy and Cosmology, Volume 27 Academic Journal. S.163-174 <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/27/13>

Допоміжна:

1. Бабаєв В. М. Філософія педагогічного спілкування : монографія / В. М. Бабаєв, С. М. Пазиніч ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 268 с. https://eprints.kname.edu.ua/53198/1/2019_%D0%9F%D0%95%D0%A7_9%20%D0%9C%D0%9D.pdf

2. Секундант С., Орехова А. Час і простір у філософії Ляйбница. Частина 1/ Sententiae, Volume XLI, Issue 2, 2022, с. 98 -123 [file:///C:/Users/User/Downloads/630-Article%20Text-801-2-10-20220906%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/630-Article%20Text-801-2-10-20220906%20(1).pdf)

3. Секундант С., Орехова А. Час і простір у філософії Ляйбница. Частина 2/ Sententiae, Volume XLI, Issue 3, 2022, с. 9 -116 [file:///C:/Users/User/Downloads/655-Article%20Text-825-1-10-20221205%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/655-Article%20Text-825-1-10-20221205%20(1).pdf)

4. Тихомирова Фаріда. Вивчати філософію орієнтуючись на інтегрований підхід до гуманітаристики// Філософська думка, 2019, № 3 с. 117-123 <file:///C:/Users/User/Downloads/361-Article%20Text-581-1-10-20191205.pdf>

5. Вступ до філософії [Електронний ресурс] : навч. посіб. до самостійної роботи для здобувачів ступеня бакалавра за всіма освітніми програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, С.І. Бабіна, В.М. Зуєв, Г.М. Костроміна, Т.М. Свідло, М.І. Сторожик. – Електронні текстові дані (1 файл: 213 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 84 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47940/1/Vstup_filosof.pdf

6. Індійська філософія. Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ заг. Ред Т.П.Кононенка, Харків: «Фоліо», 2019. 144 с.https://folio.com.ua/system/books/samples/000/001/243/original/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?1553071434

7. Andriushyna, L., Trynyak M., Kakovkina, O., & Shuba, V. (2020). Mindset as a value-related and conceptual factor of economic development of post-colonial states. Economic Annals-XXI, 184(7-8), 79-93. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V184-08>

8. Modern philosophy in the context of intercultural communication: collective monograph / Z. M. Atamaniuk, Ye.R. Borinshtein, N. P. Hapon, Yu. A. Dobrolyubska, etc.–Lviv -Toruń: Liha – Pres , 2019. – 248 p.

<http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/77>

9. Osadcha Larysa. Hryhorii Skovoroda as a Liminal Hero of Ukrainian Culture// Kyiv-Mohyla Humanities Journal, 9, 2022. P. 20-35

http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24510/Osadcha_Hryhorii_Skovoroda_as_a_Liminal_Hero_of_Ukrainian_Culture.pdf?sequence=1&i

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).

2. Додаткові філософські ресурси комп'ютерної мережі NTERNET (<http://www.epistemelinks.com/link/PhiLink.html>).